

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

14. De electione Clericorum ad Ecclesiastica beneficia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

tibilia beneficia simul habeat, si tertium obtinuerit beneficium, valeat adeptio tertij? Respondeo valere: nihilominus duo prima vacante. *Ordinarij, §. In conferendis, de officio iudic. Ordina. in 6.* Sed quorsum ea clausula apponitur: *Ut possit unum, vel ambo dimittere, & loco dimissi, vel dimissorum, aliud, alia ut recipere, & retinere?* Respondeo: propter id quod habetur in *c. Non potest, de prob. in 6.* ubi cum conceditur facultas obtinendi duo beneficia, intelligitur tantum de duob. primis: quare si illa dimittat, non intelligitur concessum; ut alia recipiat.

CAP. XIV.

De electione Clericorum ad Ecclesiastica beneficia.

Agendum mihi nunc est de modis ac formulis, quibus beneficia canonice acquiruntur. Porro beneficia varijs modis legitime conferuntur, ut tradit Ioan. Selua. *questio 1. par. 3. de Beneficiis:* Aut enim conceduntur per electionem, aut postulationem, aut per præsentationem quam vocant & nominationem à Patrono, & institutionem à Superiore factam: aut per collationem, ut dicunt, aut per deuolutionem, aut translationem, aut vniionem, aut commendationem perpetuam: de quibus sigillatim est in præsentibus tractandum, ac primum de electione.

Primo quaeritur, An iure diuino sit certa aliqua regula præscripta eligendi Ecclesiarum Præfectos? Calviniani & Lutherani contendunt, iuris esse diuini, ut Ecclesiarum pastores eligantur requisito populi suffragio, assensu, vel testimonio: idque probant auctoritate Anaclei Papæ, Cypriani, & Leonis I. & Apostolorum exemplo, qui hac ratione ministros ecclesiæ creabant: quos Ecclesia deinde imitata, eandem eligendi formulam per aliquot secula conseruauit.

Cyprianus enim libro primo, Epistola 68. ad Clerum, & plebes in Hispania consistentes, de Basilide & Martiale loquens: *De traditione diuina, inquit, & Apostolica obseruatione tenendum est, quod apud nos quoque, & fere per provincias vniuersis obseruatur, ut ad ordinationes rite celebrandas, ad eam plebem, cui Præpositus ordinatur, Episcopi eiusdem provincie proximi quisque conueniant, & Episcopus deligatur plebe præsentis, qua singulorum vitam plenissime nouit, & vniuersusque actum de eius conuersatione perspexit.* Anacletus vero, ut habetur, cap. Electionem distinct. 79. sic ait: *Summorum Pontificum, vel Sacerdotum electionem bonis Sacerdotibus, & spiritualibus populis Dominus concessit.* Denique Leo I. in epistola 78. alias 93. ad Rusticum Narbonensem, ut refertur cap. Nulla dist. 62. *Nulla ratio finit, ut inter Episcopos habeantur, qui nec à Clericis sunt electi, nec à plebibus sunt expetiti, nec à comprouincialibus Episcopis cum Metropolitanis iudicio consecrati.* Hæc illi Patres. At enim nullum certe in sacris literis de hac re datum à Christo Domino præceptum extat: totum igitur hoc negotium est Ecclesiæ arbitrio & potestati relictum. Negari quidem non potest, ritum esse ab Apostolis seruatum, quo ministros Ecclesiæ præficiiebant populi testimonio approbatos. *Actor. 1. 6. 13. & 14.* quem ritum & formulam Ecclesia recentum seruauit, non quod crederet id Christum iussisse, quamuis aliqui hoc fortasse crediderint: sed quia Apostolorum exemplum sequi uoluit: ac propterea Canones quoque sanciuunt, ne Ecclesiarum Præfecti eligerentur sine populi suffragio, aut saltem testimonio, assensu, petitione, nominatione, vel approbatione. Id autem ideo constituit Ecclesia, ne pastor inuitis ouibus præficeretur. Deinde ut pastor ab ouibus magis amaretur, & coleretur. Postremo, ut inter pastorem, qui est veluti sponsus Ecclesiæ, & ipsam ecclesiam coniugium spirituale mutuo amorum consensu contraheretur. Non igitur inficiamus, veterem fuisse morem in episcopis deligendis, ut plebe præsentis, immo & suffragijs populi eligerentur. Id in Aphrica obseruatum esse constat ex electione Bradij, qui Augustino successit, ut patet

ex Epistola 120. eiusdem Augustini: in Græcia ætate Chrysostomi libr. 3. de Sacerdotio: in Hispania, ex epistola Cypriani citata, & Isidoro lib. 2. de officiis Ecclesiasticis: in Gallia, ex Epistola Celestini Papa 11. vbi que ex Epist. Leonis Primi 87. & refertur in *c. Vota, d. 63.* Durauit ritus vsque ad Gregorium I. ut liquet ex Epistolis eius, & ad tempora Caroli Magni, & Ludouici Imperatorum, ut perspicuum est ex eorum Capitulis. Plebi sola suffragia, quibus Episcopum, vel nominabat, vel postulabat, concessa erant: electio, quæ per subscriptionem fiebat, solum ad Clericos, sine Sacerdotes pertinebat. Vnde Leo Primus in cap. Vota, dist. 63. hæc recte distinguit: *Vota, inquit, ciuium, testimonia populorum, honoratorum arbitrium, electio Clericorum in ordinationibus Sacerdotum constituantur:* Et ceterius: *Per pacem, & quietem Sacerdotes qui futuri sunt, postulantur, tenentur subscriptio Clericorum, honoratorum testimonium, ordinis conuentus & plebis.* Vnde populus Episcopum petebat, nominabat, offerrebat potius quam eligebat: Et ideo in Concilio Laodiceno. Can. 1. & 2. statuitur, ne populus sine Laico Episcopum eligat: Et Hieronymus in Epist. ad Euaagrium testatur, Episcopum Alexandrinum à Presbyteris eligi, nec cogebantur Episcopi comprouinciales admittere nominationem & postulationem à plebe, nisi esset idoneus: patet ex Can. 1. & 2. Græcarum Synodorum sub Martino Episcopo Bracarenfi. Quod ergo dicit Cyprianus hunc morem ex traditione diuina, & Anacletus à Domino institutum, intelligitur tractum esse ex ritu veteri, quo Pontifices olim creabantur, & sumptum ab exemplo Moysis, qui sic Pontificem delegit, & exemplo Apostolorum, qui Episcopos creauerunt. Nam sciendum est, Apostolos per vniuersum terrarum orbem Episcopos elegisse & consecrassent; mox vero Apostolorum successoribus decedentibus, singule Ecclesiæ per se Episcopos deligebant; hi vero Presbyteros, & Diaconos populi testimonio approbatos faciebant: quod si populus indigno nominabat, eos Episcopos repellebat. Deinde paulatim populo, imo & multitudini Clericorum ademptum est ius eligendi, vel nominandi, vel postulandi Episcopos, eo quod electiones fieri solebant non sine rumultibus, clamoribus, & seditionibus, vnde passim oriebantur dissidia, odia, inuidia, ambitiones, factiones, & similitates, capitaleque inimicitie. Ut propterea vlti & decretis etiam Ecclesiæ, & electio Episcoporum, ad Canonicorum collegium, & electio Abbatum, & aliorum Præpositorum, ad suffragia Monachorum redacta sit, atque hæc etiam consuetudo diu est in Ecclesiâ recenta: durauit enim non tantum vsque ad Innocentij III. sæculum, sed etiam vsque ad ætatem Ioannis XXII. extat enim non solum in lib. Decretalium sub Gregorio IX. sed etiam in sexto sub Bonifacio VIII. & in lib. Clementinarum sub Clemente V. & in libro extrauagantium Ioannis XXII. integer titulus de electione, & electi potestate: qui Titulus nunc fere superuacaneus est, quoniam non Collegia Canonicorum eligunt, sed aut Reges & Principes Episcopos, & alios præcipuos Ecclesiarum Antistites, Abbates, siue Præpositos designant, nominant, & offerunt Rom. Pontif. ut eius auctoritate instituatur: aut ipse Rom. Pontifex per se eos eligit & creat atque constituit. Quo factum est, ut Episcopi aulæ Regum & Principum consecrarentur. In Germania tamen adhuc ex parte vetus consuetudo seruatur. Nam Canonicorum collegia in Metropolitanis Ecclesiis Archiepiscopos; in Cathedralibus Episcopos eligunt. Apud Monachorum & Religiosorum ordinum Canobia adhuc mos antiquus retinetur, ut Abbates Cœnobiatorum, Præpositi ordinum generales, Prouinciales, & plerique etiam locales in conuentibus, vel generalibus, vel prouincialibus, multorum suffragijs eligantur.

Porro, quæ de electione iure communi sancita sunt, ad quatuor fere capita reuocantur. Primo, quoniam possint eligere: Secundo qui eligi: Tertio, quæ sit solemnis forma, & ritus eligendi: Quarto, quibus temporibus electiones fieri debeant, & quo loco.

Secundo queritur, quid sit electio? Respondet Hostiensis in *summa*, *de elect.* esse idoneam personam ad ecclesiam suo Praeposito viduatam, iuris forma seruata, rite & legitime factam optionem. Alij vero concinnius: *Electio, est alicuius hominis ad Ecclesiam pastore destitutam, Canonice facta vacatio neq;* enim electio fieri potest, nisi ecclesia suo Pastore vacante: nam in *e. Quia propter, de elect.* dicitur: *Ecclesia viduata, ecclesia autem viduata non est, nisi sui Pastoris, hoc est, spoli obitu destituta.* Quare licet Canonice, Dignitas, vel aliud beneficium inferius, comunibus Clericorum suffragiis alicubi conferri soleat: per electionem tamen conferri non dicitur, nisi Beneficium sit tale, vt Beneficiarius sit ipse ecclesiae sponsus qui ipsi ecclesiae praestitit *Glossa ibidem, & in e. Sicut, de elect. in 6.*

Tertio queritur, An omnis electio egeat confirmatione superioris, consensu, & auctoritate faciendi? Respondet, egeret, hoc enim constat ex *e. Nihil est, & e. Cum dilectus de elect.*

Quarto queritur, Quid iuris & potestatis per electionem ante confirmationem acquirat, & habeat electus? Respondet, ex electione, electum non acquirere ius in praefectura, vel dignitate, sed ius ad illam? quod dicitur ius ad rem, non in re: ac proinde ius illud est reuocabile, vel confirmabile, vt sic dicam, auctoritate superioris. Deinde, si electus ante confirmationem obierit, Dignitas, vel Praefectura minime per eius obitum vacat, sed per mortem prioris qui eam obtinebat. Quod si electus, in Curia Romana ante confirmationem decesserit, Praefectura in Curia Romana minime vacat, sed illic, vbi mortuus est, qui in illa iura habebat. Electus itidem, ante confirmationem, nequit praestare quae sunt iurisdictionis: Confirmatio enim plenus ius & administrationem electo tribuit, *e. Nihil est, & e. Qualiter, de elect. & e. Audiam, de Praebendis.*

Quinto queritur, Quae Beneficia iure communi Electiua dicantur? Respondet, generatim ea sic appellari, quae conferri debent per electionem. Eliguntur vero, qui praeficiuntur ecclesijs viduatis: Viduatae porro ecclesiae dicuntur, quae vacant pastoris & sponsi morte: is autem est pastor, caput, & sponsus ecclesiae, qui ecclesiae, siue Collegio Clericorum, aut Monachorum praestit, supremam in eo iurisdictionem habens. Tales sunt Patriarchatus, Primatus, Archiepiscopatus, Episcopatus, Archimanditae, Coenobiarchiae, Abbatiae, & Prioratus Conuentuales, qui generalem in omnes Clericos, vel Monachos iurisdictionem habent in ecclesijs Patriarchalibus, Metropolitanis, Cathedralibus, Conuentualibus, Secularibus, vel Regularibus. Caeterae dignitates generali iurisdictione, & potestate non praeditae, electiuae minime censentur: quales habent Decani, Archidiaconi, Archipresbyteri, Praecentores, seu Cantores, Thesaurarii, Scholastici: quae quidem dignitates concedi non debent per electionem strictae, & praestitae sumptam, iuxta formulam praescriptam in *e. Quia propter, de elect.* quamuis conferri aliquando, & alicubi soleant communibus suffragiis Canonicoorum, sicut etiam aliqui Canonici a Collegio communiter conferuntur.

Sexto queritur, quinam habeant ius eligendi: Respondet: Canonicos, *e. in Genesi, & e. Ecclesia 2. cap. Cumana, ca. Cum in veteri, e. Congregatio, & e. Boue. 1. de elect.* Hoc autem ius habet quis, etiam si reuera Canonicus non sit, dummodo sit Canonicatus possessor bona fide: hoc est, sine lite, pacificam Canonicatus possessionem habeat, *e. in Genesi, & e. Querelam, & cap. Cum olim, de causa possessio, & proprietatis.* Verum caeteri Beneficiarij, ius eligendi non habent: nam soli Canonici collegium efficiunt, *cap. Nouis, de vs, qua sunt à Pralato, & Doctores, cap. 2. de institutione, & Abbas in cap. 1. de elect.* Si qui tamen consuetudine, vel praescriptione, pacto, vel privilegio muniti fuerint, non sunt à iure electionis excludendi. *Glossa, Panormitanus, & alij in e. Cumana, de elect.* Est autem generale, vt quadraginta annorum spatio iura spiritualia, & eis annexa praescribantur, *e. de quarta, de praescriptio.* Necessè tamen

est, vt aliqua dictarum electionum intra praedictum quadraginta annorum tempus factarum, superioris auctoritate confirmata fuerit, vt ius eligendi per praescriptionem acquiratur, *Innocentius in cap. cum venissent, de restitut. in integrum.* Pacto quoque tribuitur ius eligendi, *e. Scriptum, de elect.* Electores enim cum extraneis ius eligendi communicare queunt.

Quaerit, An possint totam potestatem in arbitros compromisso facto transferre? Respondet, posse, *e. causum, & e. in causis, & e. Quia propter, de elect.* Compromissum tamen, vel vno aliquo discrepante impeditur. Eadem etiam ratione ius datum extraneo eligendi, vel vno contradicente, locum non habet, *Abbas in e. Scriptum, de elect.* Priuilegio itidem ius eligendi conceditur, *e. Cum dilectus, de consuetudine:* ita vt laicus priuilegio possit electioni interesse. *Abbas in cap. Quisquis, de elect.* quamvis consuetudine, praescriptione, aut conuentione nequeat suffragium in eligendo ferre. *Abbas in e. Messana, de elect.* Potest tamen Princeps contra electum opponere ne confirmetur eo quod sit ipse suspectus: quod si probauerit eum ideo esse suspectum, quod vel patriam proditorem, vel arcana Principis detecturum, vel contra ipsum Principem coniuratum probabiliter omnes credant: electio dissolui debet. *Innocentius & Abbas in cap. Superbis, de Accusation. Glossa in cap. 1. dist. 62.* Vnde potest consuetudine introduci, vt Episcopi mors Regi, vel Principi nunciatur, & ab eo petatur facultas eligendi: alias electio non valeat: *ijdem auctores paulo ante nominati, in cap. Quod sicut, de elect. & vt facta electione requiratur eius assensus. Abbas in e. Cum terra, de elect. & hanc consuetudinem in multis Franciae ecclesijs seruari testatur Glossa in Pragm. sancti, Tit. de electione, §. Verumtamen, verb. Pontifex, vbi etiam tradit in Salernitana vrbe vsu esse receptum, vt mors episcopi ipsi populo nunciatur, antequam nouus Episcopus eligatur.*

Item nullus in ecclesijs Cathedralibus, vel Collegiatis saecularibus, vel regularibus, suffragium ferre potest, nisi saltem in Subdiaconatus ordine sit constitutus, etiam si hoc sibi ab alijs libere concedatur. *Clem. vt iij qui, de asa, & qualia.* Et sufficit si Canonicus sit Diaconus tempore quo celebretur electio, non enim est necesse, vt talis sit tempore quo vacat ecclesia, vt exalte ibi *Glossa annotauit.* Sed nunquid si Canonicus in proximis anni temporibus Subdiaconatum suscipere constituit, id temporis expectare cogantur caeteri Canonici? Respondet *cum Glossa ibidem,* minime, sicut nec expectare debent impubertem, cuius pubertas cito finiretur: nec absentem, qui alioqui vocatus & venire non potest, aut non vult, nec excommunicatum dicentem, se cito absolendum, nec Nouitium cito professionem facturum.

Septimo queritur, quid iura constituerint, de absente, videlicet, An Canonicus absens in eligendo suffragium habeat iure communi? Respondet, oportere vniversos qui eligendi ius habent, legitime vocati, & citati, vt electioni interfint, *Glossa in e. Quod sicut, verbo, vocatos, de electio.* Quod si, vel in vno id fuerit omissum, irritam reddit electionem talis omissio, vt habet communis sententia in *e. in Genesi, & e. Quod sicut, & e. Cum inter vniversos, de elect.* nisi is, qui citatus non est, ratam postea adueniens electionem habere velit: tunc enim confirmanda est. *Abbas & caeteri, in e. Quod sicut, de ele.* Si quaeras, An consuetudine introduci queat, vt absentes non vocentur, & nihilominus electio valeat? Potest introduci, *Abbas in e. Clero, & e. Cumana, de ele. vocandi aut sunt, aut verbo, aut scripto, aut sono aeris capani iuxta consuetudinem receptam. Abb. in e. In causa, de ele.* Si tamen quis legitime fuerit impeditus, quo minus accitus, & vocatus, ac citatus ad electionem veniat, potest iure communi, vni vel pluribus eligendum, suum ius quod habet, delegare, *e. Quia propter, de elect. & e. Si quis iusto, eod. in 6.* Qui si vni tantum demandauerit, necesse est certam personam designare expressim, & is suo, & patret demandantis nomine, suffragium in eligendo ferat, *e. praefato, Si quis iusto:* quod si plures ad eligendum procura-

tores instituerit in solidum, tunc eorum quilibet suffragium in solidum habet, & erit melior occupantis conditio, si in diuersos sua suffragia contulerint: & si ita concurrerint, ut inter eos primus appareat, is admittetur duntaxat, quem vel collegium Canonicorum, vel pars maior elegerit. *c. Si quis iusto, citato, c. ult. de rescrip. in 6. c. Cum inter Canonicos, de elect. in 6.* Vel si Canonici dissideant, is qui primus in instrumento, vel literis procurationis nominatus fuerit, ius eligendi habebit. Si autem plures non in solidum procuratores absens instituerit, nullus eorum admittitur, sibi; demandans imputet, qui eos imprudenter constituerit, eo quod cum plures sint, in diuersos possent sua vota, & suffragia dirigere: ita ut res exitum non haberet. *c. Si quis iusto, de elect. in 6.*

Quæres, An absens possit ius suum eligendi committere extraneo? Respondeo, inuito Capitulo minime. *ca. Si quis iusto, §. absens, de elect. in sexto:* opus enim est, ut vicem suam demandet vni ex Collegio Canonicorum, *cap. Quia propter, de elect.* Sed quid si nullus ex Collegio velit esse procurator, poteritne absens per literas suum suffragium in eligendo ferre? Respondeo, minime. *Ioan. Andriæ & ceteri in c. Si quis iusto, de elect. in 6.* nec item potest extraneo committere reclamante Capitulo, *Glossa in cap. Quia propter, de elect. in verbo. venire non possit.* Opus etiam est, ut procurator institutus ad eligendum, sit saltem Subdiaconus, ut colligitur ex *Clem. 7. de a. n. c. qualitate.*

Verum, quiddidendum, quando elector præfens quidem est in oppido, vel conuobio, vbi sit electio, sed ægrotat in lecto decumbens? Respondeo, cum pro præfenti haberi, quia præfens est qui in hortis est. *l. ff. de procur. quæres, vel potest vnum, vel plures ex collegio sibi substituere ad eligendum, vel electores debet aliquos ad eum mittere, ut eius suffragium petant. Angel. elect. n. 17. ex Innoc. & Hostiensis.* Si roges, An elector possit abdicare se iure ferendi suffragium? Potest, quia quilibet potest suo iuri cedere, *l. si quis in conscribendo, C. de pact.*

Octauo quæritur: Quosnam ab eligendo ius commune repellat? Respondeo, in primis omnes impuberes, *c. Ex eo, de elect. in 6.* Nec distinguimus hic, An malitia suppleat ætatem, sicut nec in finienda tutela, voluntate pupilli. *l. Tutoris, C. quando Tutores, vel Curatores.* Licet secus sit in matrimonio. *c. Puberes, de desponsa. impube.* Ius autem impuberes, masculos vocat, qui decimum quartum ætatis annum non expleuerunt: feminas vero, quæ annum duodecimum non excesserunt. *l. Indecorum, C. Quando Tutores, vel Curatores.* Sed quia Canonicus ius eligendi non habet, nisi, ut minimum Subdiaconus fuerit, & iuxta Concilium Tridentinum, *Ses. 23. cap. 12.* Subdiaconatum nullus capessere potest, nisi vigesimum secundum annum inceperit: sequitur, ut Canonicus sine Romani Pontificis Indulgentia, ius eligendi habere nequeat, nisi vigesimo secundo ætatis anno inchoato. Vnde in electionibus Abbatum & earum, quæ Sanctimonialibus præficiuntur, suffragium habere nequeunt impuberes.

Ius item eligendi non habet, qui excommunicationis maioris vinculo obstringitur, *cap. Constitutus, de appellat. c. cap. illa, de elect.* secus vero est, si excommunicatione minori teneatur, ut habet communis opinio, *capit. Si celebres, de clerico excommunicato.* Qui item suspensus est, vel ab homine, vel à iure, *capit. Cum dilectus, de consuet. intelligitur suspensus ab officio.* Secus tamen si fuerit suspensus à beneficio: nam is non prohibetur eligere, omnia negotia spiritualia & temporalia agere potest. *Glossa in cap. Cum Vicentienfis, de elect. in verbo, admiserant, & idem iuris habet, si qualibet minoralia suspensione teneatur.* Is etiam cui est sacris interdictum, eligere non potest, *c. Cum inter, de elect.* Qui irregularitatem contraxit, *ca. Is qui, de senten. excommuni. in 6.* Qui scienter itidem sacris est operatus in loco interdicto, *c. Is qui citato: & qui scientes elegerunt indignum, cap. Cum in conciliis, c. Cum Vicentienfis, c. Cum innotuit, de elect.* sed tunc iure eligendi priuantur, quando omnes simul scientes indignum eligunt, *capit. Quam-*

quam, de elect. in sexto. Et tunc ius eligendi ad Romanum Pontificem deuoluitur, ut in eo capite dicitur. At si pars eligentium solum peccauit eligendo sciens indignum, penes ceteros manet eligendi potestas, *Glossa in cap. quamquam, de elect. in 6. in verbo, deuoluetur.* Præterea eligere prohibentur ad tempus trium annorum, qui ciuilibus, vel secularis potestatis auxilio elegerunt, *c. Quisquis, de elect. v. p. p. ta, si laicos conuocauerunt, cap. Quoniam 1. 10. quæst. 7. aut in laicorum gratiam elegerunt, c. Messana, & cap. Cum tota, de elect.* Item, qui intra tempus iure præscriptum, hoc est, infra tres menses non elegerunt in Ecclesia Cathedrali, aut regulari, eligere ea vice prohibentur, *c. Qui pro defectu, de elect. c. Ex eo, quod, §. In Ecclesiis, de elect. in 6.* Conuersi itidem laici sicut religiosorum Ordinibus vocati, iure communi suffragium non ferunt cum Clericis in eligendo Prælato: *c. Ex eo, quod citato, nisi id possint, vel vetere consuetudine, vel priuilegio, vel statuto ipsius ordinis, & religionis.* *Glossa in cap. Ex eo quod, citato in verbo, Electionibus, vbi ait: Decretalis hac non tollit speciale ius laicorum, Ordinum, vel personarum consuetudinis præscriptas, iuxta id quod habetur in c. Licet, de consuetudine in 6.* Sic illa *Glossa, ita etiam Innoc. in c. 2. de insti. Federicus, cons. 107.* Præterea qui expresse, vel tacite religionem professi non sunt, carent iure eligendi cœnobiorum Præfectos. *c. Ex eo quod, §. In Ecclesiis, de elect. in 6.* Carent etiam ij, qui iure regulæ vel Constitutionum approbatarum ab eligendo excluduntur. *Sil. elect. l. 2.*

Nono quæritur, Quosnam iure communi eligi prohibeatur? Respondeo in hunc modum: si eligatur excommunicatione maiori obstrictus, aut suspensione affectus; aut is, cui est sacris interdictum; aut qui interdictum non seruauit, aut qui irregularitatem incurrit, aut spurius; aut alias non legitime natus, aut non iustæ ætatis: aut non debite literaturæ, aut corpore vitiatus, aut criminofus, aut infamis, aut denique aliquo alio Canonico impedimento ligatus, irrita est & inanis electio, ut ex capitulis superioribus in hoc libro patet. hi omnes sunt inhabiles ut ad Ecclesiæ eligantur. Sed quid si excommunicatione minori adstrictus eligatur, subsistet electio? huic quæstioni suo loco respondimus, *videlicet, c. 7. iuris libri.*

Decimo quæritur, An Clericus lethali peccato pollutus occulto tamen, eligi queat? hoc est; An ipse sui ipsius electioni consentiens peccet, Electores item eius peccati conscij, An peccent eum eligendo? Cæteratus in *summas, verb. Electio,* ingenue fatetur, ut aliquis digne eligatur, oportere eum à lethali culpa esse immunem, & liberum. *S. Thom. lethali peccato obstrictum, ait ad quodlibet spirituale munus & officium obeundum esse indignum: Et oportet, inquit, eligere ad prælationem, vel Ecclesiasticum officium aliquem, qui sit bonus simpliciter.* Innocentius *cap. ult. de clerico excommuni. simpliciter fatetur eum eligi non posse. Idem quoque sentit Panormitan. ibidem.* Vnde est opinio quorundam, lethali ter eum peccare, qui eligit quem lethali ter maculatum nouit: quorum sententia alijs profusus improbabilis visa est. Cæterum non est tam improbabilis, atque illi putant: nam qui lethali peccato teneatur, ut est in *capit. ultimo, de temporibus ordinationum,* suspensus est quoad Deum, & quoad se, quamuis non quoad alios. Nam eo ipso quo lethalis culpæ sibi conscius est, à Sacramentis sese abstinere debet. Ergo sicut qui est in minore excommunicationem lapsus, à Sacramentorum susceptione repellitur, & eligi iure non potest, sic etiam nec is, qui lethali ter deliquit. Accedit, quod electio sit, ut electus sacro munere & officio fugatur, at qui lethalem culpam contraxit, Sacramenta suscipere licite nequit.

Nihilominus, mihi probabile videtur, quod alij sententur, non quemuis peccatorem occultum in sui electionem consensum præbentem, peccare, nec eum, qui sciens ipsum elegit aliquid ceteris digniorem: neque enim iudicandum est, cum semper, aut diu in lethali peccato permanens. Quamuis autem lethale peccatum non sit ex numero eorum, quæ in iure vocantur crimina depositione digna

digna, at nihilominus si sit notorium, peccat qui sciens ipsam elegerit, quoniam, ut minimum, alijs causam præbet offensivam, cum videant hunc eligi, alio prætermissio qui bonus & idoneus censetur ab omnibus.

Item peccat, qui sciens eligi cum qui manifesta malitia, aut inueterata quadam consuetudine peccator est, tamen si ex eorum numero non sit, quos ius Canonicum criminiosos appellat: hic enim probabiliter iudicatur diu in peccato permansurus; At vero si peccatum est notorium, & ex his quæ secundum Canones merentur depositionem, eligi nequaquam potestis qui eo tenetur.

Vndecimo quaeritur, Quot modis electio iure fieri queat? Respondeo, trib. modis, Per inspirationem, Per seruitium, Per compromissum, c. *Quia propter, De elect.* Electio per inspirationem fit, cum electores nulla præcedente consultatione quasi diuini Spiritus impulsu excitati, simul omnes in vnum repente consentiunt, ac simul vnum nominant & eligunt.

Per seruitium fit electio, cum præsentibus omnibus qui debent, volunt, & possunt commode in interesse, tres de collegio si de digni assumuntur, qui secrete, & sigillatim vota, & suffragia cunctorum diligenter exquirunt, & de vno in scripturam redacta, mox publice denuntiant.

quo facto, nequeunt electores variare. c. *Publicatio, de elect.*

Et deinde collatione habita, is demum censetur electus, in quem omnes, vel maior & sanior pars Collegij statim consentit. Quod si eligentium suffragia ita diuidantur, ut hinc quidem Electorum pars numerosior consistat, illinc minor, sed quæ non minus auctoritate eligentium, quam ex meritis electi sanior appareat, ad infringendam electionem maioris partis, facultas est minoris, & de auctoritate eligentium, & de meritis eius qui est electus, opponendi. *Glossa in c. Si quando, de elect. in 6.* Hoc tamen locum habet: cum non magnus in altera parte contingit excessus, *Glo. in c. Si quando, de elect. in 6. in verbo, interdictum.* Ceterum, si quando, duabus electionibus factis pars altera eligentium duplo maior numero deprehenditur, aut saltem continet duas partes ex tribus, contra huiusmodi electores: ad extenuanda merita, vel auctoritates ipsorum infirmandam, paucioribus, vel electo ab eis, opponendi facultas non est. *Glossa in c. Si quando citato.* Potest tamen opponi si eligentium suffragia ipso iure sint irrita, puta quia sunt excommunicati vel omnes, vel aliqui eorum. *Glossa ibidem.* Per compromissum celebratur electio cum plures idonei vni eliguntur, in quos omnino bene eligendi certo modo facultas & potestas transfunditur, qui arbitri compromissiones diligenter custodire debent; alioqui si quid contra demandatam formulam fecerint, nullum habet iuris effectum electio: quod si intra terminos consisterint, quod ab eis factum fuerit, vsq; ad eorum ratum & firmum habebitur, ut etiam electione minime secuta, re tamen non integra, demandata sibi potestas reuocari iure non possit, c. *Quia propter, De elect.* & potest committi hæc potestas eligendi, vni, vel pluribus tam ex ijs, qui ad collegium spectant, quam ex ijs, qui extra collegium sunt, ut annotat *Glossa in c. Quia propter, De elect. Et colligitur ex c. Causam qua, De elect.*

Duodecimo quaeritur, Quibus ex causis Electores iterum eligere queant? Respondeo, posse, si Electus in sui electione prælatæ assensum recuset, ut si post assensum suo iure cedat, aut mortem obeat, aut propter occultum eius impedimentum, & vicium, electio irrita fiat. Quibus item ex causis est Electoribus, integrum tempus ad eligendum, ac si tunc dignitas, vel Præfectura vacasset, dummodo nihil per fraudem egerint. c. *Si electio, De elect. in 6.*

Decimo tertio quaeritur, Quas ob causas eligendi potestas ad alium deouluatur? Hanc quaestionem inferius diluam, c. *17. q. 2.* In præsentis satis sit dicere: In Cathedralibus, & Regularibus, ecclesiis remoto omni legitimo impedimento, si electores intra tres menses non elegerint, electio deuoluitur ad proximum superiorem: Si is intra totidem menses elect. distulerit, deuoluitur ad al-

um superiorem, & sic vsque ad Papam. c. *Ne pro defectu, De elect.* Item si omnes electores scienter elegerint indignum, tunc electio deuoluitur proxime ad Romanum Pontificem, c. *Quamquam, De elect. in 6.*

Decimo quarto quaeritur, Eligere cuius potestatis sit actus, ordinis ne an iurisdictionis, an potius munus & officij? Respondeo esse solum officij: nam Canonici ius habent eligendi Præsulem, Monachi Abbatem: & tamen nec Canonici, nec Monachi iurisdictionis potestate præditi sunt. Episcopus tamen quamuis electus, ante confirmationem ius non habet Beneficiarios eligendi, sicut nec Beneficia conferendi. *Et supra dixi hoc eodem c. q. 4.*

Decimo quinto quaeritur, Intra quantum tempus debeat electio fieri? Respondeo, in ecclesiis Cathedralibus, vel regularibus intra tres menses, nisi iusto impedimento Electores præditi fuerint. c. *Ne pro defectu, De elect.* Deinde Electores debent electionem electo nunciare, & petere consensum eius intra octo dies postquam commode poterunt, alioqui suspensum sunt ad tres annos ab omnibus beneficijs ipsius ecclesie. c. *Capietes, §. Ceterum, de elect. in sexto.* alijs vero ecclesijs fieri debet intra sex menses. c. *de multa de prob. c. Nulla de concess. prob.*

Item electio, antequam sepeliatur defunctus Prælat, fieri nequit, c. *Bona memoria, 2. de elect.* Si tamen fieret, valeret. *Glossa ibidem.*

Decimo sexto quaeritur, Intra quantum tempus debeat Electus consentire, aut dissentire? Intra mensem, à die quo fuerit de electione certior factus ab Electoribus nuntiata ei electione: aliter est nulla ipso iure electio nisi superioris requiratur assensus, c. *Quam sit, De Elect. in sexto.* Si religiosus fuerit electus, ipse, vel electores dicent quum primum poterunt superioris assensum petere. *Glossa ibidem.*

Decimo septimo quaeritur, In quo loco debet electio fieri? In quouis loco commodo & decenti secundum consuetudinem, c. *Cum terra, de elect.* dummodo non sit locus clandestinus, quia electiones factæ in cubiculis pro occultis conuenticulis haberi solent. c. *2. §. c. Si transitus d. 79.* Electiones episcoporum fieri consueuerunt in ecclesijs, c. *Quod fecit, de elect.* An si fiat in loco interdicto valeat? Archidiaconus in c. *in nomine, d. st. 23.* negat valere. At Panormit. in c. *de postulas, pralæ.* dicit ratam esse & firmam. Hæc est sententia communis: ut ait *Angel. electio, num. 12.*

CAP. XV.

Alia quaestiones circa electionem diluuntur.

PRimo quaeritur, An lethaliter delinquat, qui sciens eligi idoneum ac dignum, prætermissio digniori, & magis idoneo? Duæ sunt opiniones; Vna prorsus negans vllum esse peccatum: quæ videtur *Glossa fuisse in ca. Constitutio, verbo, Magis vtilem, De appellat. §. c. Licet, verb. Qui præstantior, §. quæst. 1. c. Quoniam, verb. Qui maioribus, De iure Patronatus, ca. 2. De officio Pastoris, verb. Sanctior,* quibus omnibus in locis docet *Glossa* sufficere in electionibus, si bonus eligatur, *Est autem* inquit, *aliquis bonus eo ipso quod malus non est.* Hanc sententiam firmat *Glossa* multis rationibus in c. *Licet,* in primis, quia maior probitas vnius, alij nocere non debet. c. *Necessè 3. q. 9. c. Tenemus, 1. quæst. 1.* Deinde in c. *Monasterium 16. quæst. 6.* conceditur Patrono, ut Monasterium, & Oratorium à se constructum commendare possit Presbytero, quem maluerit, episcopi consensu: dum malus non sit.

Item, Electio irrita non fit, nisi aliquod impedimentum Canonicum insit in eligentibus, aut in electo: sed in electo, si bonus est, non est impedimentum Canonicum, nec in electoribus, cum fas sit bonum & idoneum eligere. Accedit, quod quis alioqui bene agendo peccaret? nam qui bonum & idoneum eligi, beneficit, & tamen peccat, quia digniorem omittit: ergo benefaciendo delinquit: & doctor & magister docendo peccaret, quia melius do-

cere